

Nr 209.

Godkänd av första kammaren den 22 maj 1946.

Godkänd av andra kammaren den 22 maj 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utbyggnad av sinnessjukvården m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 124.)

TILL KONUNGEN.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t dels under kapitalbudgeten, bilaga 4, Statens allmänna fastighetsfond, punkten 1, föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1946/47 beräkna ett investeringsanslag av 5 800 000 kronor, dels ock under driftbudgeten, femte huvudtiteln, punkten 126, föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till Utrustning av nya sinnessjukhus för budgetåret 1946/47 beräkna ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 177, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 8 mars 1946, föreslagit riksdagen att

I. godkänna av departementschefen förordade grunder för statsbidrag till inrättande och drift av psykiatriska kliniker vid kroppssjukhusen;

II. medgiva att statens uppfostringsanstalt å Bona överföres till den statliga sinnessjuk- eller sinnesslövärdens från och med den tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer;

III. besluta att vissa om- och nybyggnadsarbeten skola verkställas vid statens sinnessjukhus, nämligen vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn för en beräknad kostnad av högst 1 235 000 kronor, vid Vipeholms sjukhus i Lund för en beräknad kostnad av högst 895 000 kronor och vid Birgittas sjukhus i Vadstena för en beräknad kostnad av högst 4 150 000 kronor;

IV. medgiva att av det område, som disponeras av statens anstalt för fallandesjuka, vissa stadsägor må överlätas till Jönköpings stad i utbyte mot

Bihang till riksdagens protokoll 1946. 14 saml. Nr 209.

vissa andra markområden i staden samt att förvärv för statens räkning må ske av vissa inom Jönköpings stad belägna områden till ett pris av sammanlagt 81 903 kronor 25 öre;

V. å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, för budgetåret 1946/47 anvisa till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. ett investeringsanslag av kronor 5 850 000;

VI. å kapitalbudgeten, domänverkets fond, för budgetåret 1946/47 till Förvärv av mark för statens anstalt för fallandesjuka anvisa ett investeringsanslag av kronor 82 000;

VII. å driftbudgeten under femte huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisa dels till Ombyggnadsarbeten vid statens uppfostringsanstalt å Bona ett reservationsanslag av kronor 490 000, dels ock till Utrustning av nya sinnessjukhus ett reservationsanslag av kronor 300 000.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen behandlat de likalydande motionerna I: 273 och II: 427, i vilka hemställts, att riksdagen måtte bevilja ett anslag till personalbostäder vid S:t Jörgens sjukhus.

I likhet med departementschefen och medicinalstyrelsen anser riksdagen behov föreligga av snara åtgärder för förbättring av den statliga sinnessjukvården. Ytterligare utredning i vissa betydelsefulla hänseenden är dock erforderlig. Såsom departementschefen framhåller bör därvid i främsta rummet beaktas förhållandet mellan den kvalificerade sinnessjukvård, som staten bedriver, och den verksamhet på samma område, för vilken kommunerna för närvarande äro huvudmän. Departementschefen utgår ifrån, att landstingen (och de i landsting icke deltagande städerna) alltjämt skola ombesörja vården av lättskötta sinnessjuka. Enligt riksdagens mening bör emellertid även denna fråga tagas under ytterligare övervägande och bliva föremål för en förutsättningslös undersökning. För att denna omprövning icke skall fördröja utbyggandet av den för ifrågakvarande klientel avsedda anstaltsorganisationen, är det angeläget att densamma slutföres snarast möjligt.

Vad departementschefen anfört i fråga om inrättande med statsunderstöd av psykiatriska kliniker vid kroppssjukhusen föranleder ej erinran från riksdagens sida. Sålunda har riksdagen bland annat funnit bärande skäl anförda för uttalandet, att dylik klinik bör anslutas till centrallasarett eller, om så icke skulle befinnas lämpligt, till annat delat lasarett. Riksdagen förutser emellertid, att särskilda skäl måhända i något undantagsfall kunna anföras för att kliniken förläggas till ett ej delat lasarett. I sådan händelse bör Kungl. Maj:t vara oförhindrad att besluta härom utan riksdagens hörande.

Medicinalstyrelsen har framhållit, att vid de statliga sinnessjukhusen föreligger ett behov av 16 röntgeninstallationer, vilka envar kan beräknas draga en kostnad av cirka 37 000 kronor. Den totala kostnaden beräknas alltså uppgå till i runt tal 600 000 kronor. För detta ändamål föreslår Kungl.

Maj:t, att för nästa budgetår ett belopp av 150 000 kronor skall beräknas under reservationsanslaget till utrustning av nya sinnessjukhus. Riksdagen godkänner Kungl. Maj:ts förslag och vill i detta sammanhang understryka vad departementschefen anfört därom, att röntgenutrustningen vid sinnessjukhusen icke bör göras kostsammare än som påkallas av behovet.

Även frågan om sinnesslövärdens utbyggande har ansetts påkalla förnyade överväganden. Vad som anförts i detta ämne föranleder ej annat uttalande från riksdagens sida än att riksdagen i likhet med departementschefen finner det motiverat, att staten i viss utsträckning medverkar till att landstingens centralanstalter befrias från obildbara sinnesslöa.

Till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. föreslås ett investeringsanslag av 5 850 000 kronor. Vid genomgång av de särskilda utgiftsändamålen under anslaget har riksdagen ej funnit anledning till erinran mot det sålunda äskade beloppet. I anslutning till Kungl. Maj:ts förslag beträffande S:t Jörgens sjukhus — enligt vilket ett belopp av 683 000 kronor skulle avses för ändringsarbeten inom administrations- och kasinobyggnaderna samt om- och tillbyggnad av en av vårdpaviljongerna ävensom vissa av dessa åtgärder föranledda ändringar beträffande de elektriska installationerna — har emellertid i de likalydande motionerna I: 273 och II: 427 erinrats om behovet av personalbostäder vid sjukhuset. Vid sitt besök på S:t Jörgens sjukhus för två år sedan fann riksdagens vederbörande utskott trängande behov föreligga av förbättrade förhållanden i nämnda hänseende. Framställningar till medicinalstyrelsen ha gjorts av sjukhusdirektionen dels i juli 1943, dels ock innevarande vår sedan det visat sig att medel för ändamålet ej upptagits i medicinalstyrelsens tioårsplan. I dessa framställningar ha angivits vissa riktlinjer för lösningen av personalens bostadsfråga, men de ha stannat vid en begäran om medel för utförande av erforderliga utredningar. Med hänsyn till det outredda skick, vari frågan befinner sig, anser sig riksdagen förhindrad att bifalla motionsyrkandet om anvisande av medel för bostadsfrågans ordnande. Emellertid vill riksdagen i anledning av motionerna framhålla angelägenheten av att erforderlig utredning i ämnet skyndsamt åvägbringas. Därvid bör även undersökas i vilken utsträckning med hänsyn till arbetsförhållandena vid sjukhuset och de anställdas möjligheter att själva ordna sin bostadsfråga kan anses erforderligt, att personalbostäder tillhandahållas genom statens försorg.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit i förevarande proposition har ej givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får

ej mindre anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag

dels godkänt i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 8 mars 1946 förordade grunder för statsbidrag till inrättande och drift av psykiatriska kliniker vid kroppssjukhusen;

dels medgivit, att statens uppfostringsanstalt å Bona överföres till den statliga sinnessjuk- eller sinnesslövärdens från och med den tidpunkt Kungl. Maj:t bestämmer;

dels beslutat, att vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn skola i huvudsaklig överensstämmelse med i nämnda statsrådsprotokoll förordad förslag såsom en andra etapp verkställas om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 1 235 000 kronor, att vid Vipeholms sjukhus i Lund skall i huvudsaklig överensstämmelse med i samma statsrådsprotokoll förordad förslag uppföras en ny vårdpaviljong för kvinnor för en beräknad kostnad av högst 895 000 kronor, samt att vid Birgittas sjukhus i Vadstena skola i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag i en första etapp utföras om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 4 150 000 kronor;

dels medgivit, att av det område, som disponeras av statens anstalt för fallandesjuka, stadsägorna 109, 110, 142, 143 och 151 i Jönköpings stad må överlätas till staden i utbyte mot delar av stadsägorna 5, 52, 53, 91, 92, 93, 95 och 241, stadsägan 90, delar av skiftesvägarna o, p och q samt tillhörande strandremsa vid Vättern, samt att förvärv för statens räkning må ske av följande inom Jönköpings stad belägna områden, nämligen stadsägorna 99, 100 och 129 till ett pris av 36 860 kronor, stadsägan 106 till ett pris av 18 543 kronor 25 öre och stadsägan 105 till ett pris av 26 500 kronor;

dels ock för budgetåret 1946/47 anvisat till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag av 5 850 000 kronor, till *Förvärv av mark för statens anstalt för fallandesjuka* under statens affärsverksfonder, domänverket, ett investeringsanslag av 82 000 kronor, till *Ombyggnadsarbeten vid statens uppfostringsanstalt å Bona* under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 490 000 kronor samt till *Utrustning av nya sinnessjukhus* under femte huvudtiteln ett reservationsanslag av 300 000 kronor;

än även i anledning av motionerna I: 273 och II: 427 anhålla om skyndsamt utredning av frågan om personalbostäder vid S:t Jörgens sjukhus.

Stockholm den 22 maj 1946.

Med undersåtlig vördnad.